

Dílny čtení

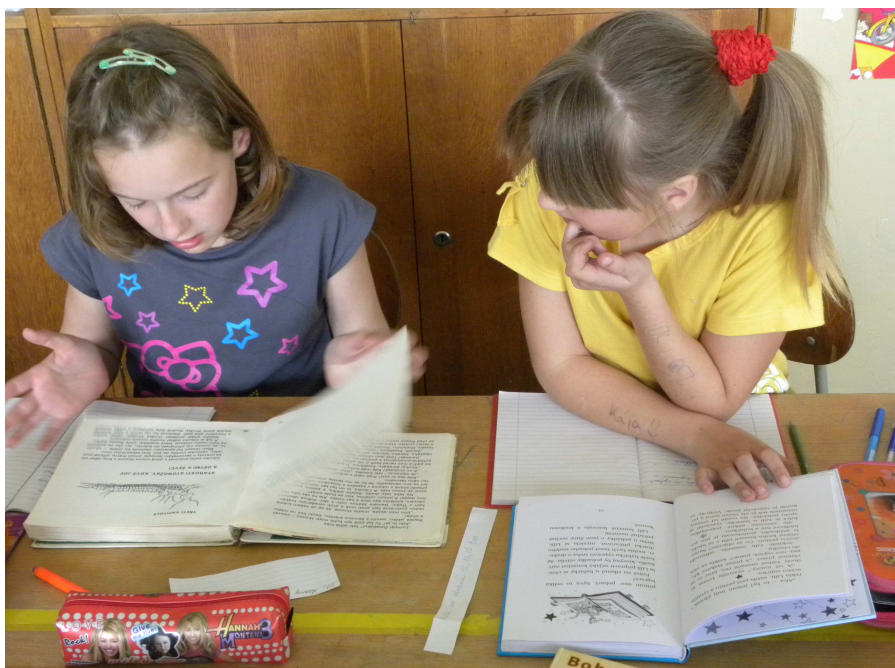
Základní škola a mateřská škola Dobronín, příspěvková organizace, Dobronín, Polenská 162/4, 588 12

Popis dílen čtení

V některých třídách se žáci zúčastňují tzv. dílen čtení. Dílna čtení probíhá pravidelně (např. 1x týdně) a je součástí výuky. Žáci mají v dílně čtení věnovat 15–30 minut *samostatnému čtení* (čtou si v duchu) knihy, kterou si sami vyberou. V dílně čtení se čtou (postupně) celé texty – celé knihy, celé povídky, celé básnické sbírky atd.

Žáci si při čtení pořizují osobní záznamy z četby (např. formou podvojného deníku), které pak sdílejí v malých skupinách. Zbývající čas je určen pro tzv. minilekce – krátké vstupy učitele, jichž využívá k tomu, aby žákům sdělil to, co je třeba. Tématem proces dílny čtení (např. objasnění toho, jak se vede podvojný deník). Téma minilekce se může týkat vlastního čtení a čtenářských dovedností. Téma se může týkat také literární teorie nebo literární historie. Mělo by být vždy spojeno s tím, co a jak děti čtou.

V rámci dílny čtení probíhají i konzultace – rozhovory mezi učitelem a žákem. Zahrnují vždy diskusi o knize a o tom, jak na žáka zapůsobila. Žák také může učiteli kousek nové knihy přečíst nahlas (polohlasem), aby mohl učitel posoudit, jak je kniha náročná, nebo když si chce ověřit, jak plynule žák čte. Rozhovorem projevuje učitel zájem o to, co žáci čtou.

Jak vidí dílnu čtení paní učitelka Dagmar Mikulášková

(text převzat z Kritických listů č. 39 a upraven)

Hned od září jsem ve čtvrtém ročníku zavedla týdně jednu hodinu čtení jako čtenářskou dílnu. V čem spočívá fiigl? Žáci si na tuto hodinu nosí knihu, kterou právě čtou. V hodině si z ní pak dvacet minut samostatně čtou a ve zbylých dvaceti minutách pracují na různých čtenářských aktivitách.

Prvně se zastavím u samostatného dvacetiminutového čtení. Zajímalo mne, jak to moji žáci zvládnou, dvacet minut je poměrně dlouhá doba. První týden třída vypadala asi takto. Žáci zvyklí pravidelně číst se rychle začeti a neměli žádný problém. Byla jich asi třetina. Druhá třetina, žáci, kteří celkem slušně čtou, ale čtení není jejich hlavním koníčkem, vždy chvilku četli a chvilku sledovali ostatní, jestli taky čtou. Poslední třetina, nečtenáři či jinak „handicapovaní“ žáci zprvu sledovali, zda to myslím vážně, že mají dvacet minut potichu číst, pak sledovali své spolužáky, jestli čtou, pak se chtěli slovně ujistit, zda to správně pochopili, a když zjistili, že je to fakt, něco také přečetli. V následných čtenářských aktivitách pak první skupina pracovala bez problémů, druhá trochu váhala a třetí neměla na čem pracovat, protože neměla načteno. Některým z druhé a třetí skupiny tento fakt vadil.

Další týden se vesměs z druhé skupiny většina přidala k první skupině a dvacet minut si četli. Ze třetí skupiny se stala naráz skupina druhá. Četli, ale ubezpečovali se, zda to tak opravdu má být.

Třetí týden četli všichni! Někteří měli problém se po dvaceti minutách od čtení odtrhnout. Následné aktivity je ke čtení stále více přitahovaly, začali si knihy půjčovat mezi sebou, jak mi potvrdila naše knihovnice, začali chodit více do naší knihovny a k mému překvapení v předvánočním povídání o tom, co by si kdo přál k Vánocům, 26 žáků z 27 chtělo knížku, někteří dokonce konkrétní titul.

Dnes, po sedmiměsíčních pravidelných čtenářských dílnách, kterým věnujeme vždy pátou hodinu ve středu, se u některých žáků zlepšila kvalita čtení, viditelně se zlepšilo porozumění čtenému a vztah ke knížkám, kvalitnější jsou i zápisy ve čtenářských denících.

Odpovědi na časté otázky k dílnám čtení

Nezapomínají si žáci nosit knížky na tyto hodiny?

Ve spolupráci s naší knihovnicí jsme navrhly třídní knihovničky. Je to soubor deseti knih, který je zapůjčen trvalou výpůjčkou do třídy na jeden školní rok. Soubory

vznikaly ve spolupráci s učiteli češtináři v dané třídě. Každý ročník má jiný soubor. Pokud tedy žáci zapomenou na čtenářskou dílnu svoji knihu, půjčují si knihu z třídní knihovničky. Knihovnička slouží také žákům, kteří nemají doma žádnou vhodnou knihu ke čtení a do knihovny z nějakého důvodu nechodí.

Co například děláte ve čtenářských aktivitách?

- Žáci ve dvojicích sdílejí, co se právě dozvěděli, a pak dobrovolníci třídy představí kamarádovu knihu, která je právě díky tomuto sdílení zaujala.
- Stávají se spisovateli a pokouší se napsat pokračování příběhu.
- Vyberou si jednu postavu a charakterizují ji.
- Vypisují všechny postavy z ukázky a vysvětlují vztahy mezi nimi.
- Píší dopis autorovi knihy.
- Píší dopis hlavnímu hrdinovi, jiné postavě.
- Vytváří komiksová pokračování.
- Založí ve své knize zajímavou pasáž, dají si ji přečíst vzájemně ve dvojici a diskutují o tom, proč právě vybrali tuto část, co je zaujalo, jak na ně úryvek působil.

Doplnění od paní učitelky Mgr. Aleny Horské

Čtenářské dílny zkusím také (3. třída), mívám je v hodinu, kdy mají dys a jinak hendikepovaní žáci dyslektický kroužek a my ostatní si čtení „více užijeme“. Žáci vydrží číst bez problémů 20–25 minut. Dbám na to, aby si zvolily oblíbené místo ve třídě, pohodlně se usadily a čtení si skutečně užily. Následné písemné úkoly k textu, který si četly, mají napsané na tabuli a plní je každý sám. Pak je většinou ve dvojicích sdílejí a někdy projedeme také společné kolečko. Kromě výše uvedených úkolů jsou v mé třídě oblíbené úkoly malířské (kreslí ilustraci, komiksově vyprávění, kreslí hlavní postavu...)